

Paprikánk híre a világban

A fűszerpaprika nemcsak idegenforgalmi érdekessége, hanem ipari nevezetessége is Szegednek. A sok száz kíváncsiságú turistán kívül jönnek szakemberek is a paprikafeldolgozó vállalatokhoz, akiknek célja a tapasztalatszerzés. Sőt, a külföldiek érdeklődése a paprikán túl is terjed. Ipari, kereskedelmi szakemberek tanulmányozzák a gulyás-, a hús- és zöldségleves-készítés módját, az alkalmazott technikát. A fűszerpaprika mellett ugyanis lassan világhírnévre tesz szert az üzem többfajta leveskészítménye is.

Lengyel, bolgár szakemberek

November elején Lengyelországból érkeztek szakemberek a szegedi gyárba. Alig-hogy hírük vették, hogy a világpiacra megjelent a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat többfajta leveskészítménye, máris érdeklődtek. Az elmúlt napokban Szeged bolgár testvérvárosának, Plovdiv környékének konzervgyáraiból is érkeztek szakemberek. Őket elsősorban a paprika érdekelt.

A szegedi gyár konzervipari termékei még nem terjedtek el az egész világon és közel sem foglalhattak el akkora helyet nyugaton, keleten, mint például a cseh, a német, a lengyel, vagy a bolgár levesporgyárak készítményei. A csehek 900 vagonnal, a bolgárok és lengyelek 750, a németek pedig 500 vagonnal exportálnak évente. Szóval messze előbbre járnak, mint a szegediek. Ezért talán meglepő, hogy mégis idejénnek tapasztalat, szerzésre. Fűjt őket a szakmai érdeklődés, és úgy látják, lehetőségük is van arra, hogy hosszabb időt tölthessenek külföldön, jó tapasztalatok szerzése céljából. Nem ártana, ha a mi szakembereink a szegediek is ellátogatnának más országok hasonló üzemébe, vagy az érdeklődők, az eddig Szegedre látogatott szakemberek üzemébe. Hadd lássák, milyen jó tapasztalatot hozhatnak magukkal, mert lehetne idehaza is javítani a magunk javára.

A szegediek előbbre járnak

Eppen búcsúztak a lengyelek, amikor bekopogtak a bolgárok. A Plovdiv környéki Vitamin és Május 1. konzervgyárak szakemberei, Nikola Petrov Marinov és Szilvi Vaszilov Szlavov hat napig tanulmányozták a szegedi fűszerpaprika-gyártást. Az itt szerzett tapasztalataik összegezésekor Nikola Pet-

rov Marinov elmondotta a Dél-Magyarország munkatársának, hogy e néhány nap alatt is sokat tanultak. Látják, hogy itt nemcsak nagyobb tradíciója van a fűszerpaprika-gyártásnak, hanem a szegediek jóval előbbre járnak, mint ők Bulgáriában.

Egyöntetű volt a vélemény, hogy a feldolgozás technológiája nálunk tökéletesebb. Bulgáriában viszont a termésközpontú nagyobbról, mert alkalmaznak a korszerű eljárásokat, nemcsak a melegvízi palántanevelést, a korai kiültetést, hanem az öntözést is. Ezért aztán jóval nagyobb átlagtermést érnek el hektáronként, mint Szegeden. Náluk a betakarítási és feldolgozási szezon rövidebb idejű, mint Szeged környékén. Augusztus második felében kezdődik és néhány hét alatt lezajlik. Sajnákozva mondták el, hogy náluk a termelők nem fűzik fel a termés egy részét, mint itt, Szegeden. Ezért a bolgár paprika festéktartalma jóval kevesebb, mint a szegedieké. A gyors feldolgozás miatt nem alkalmazzák az utóérlelést. Náluk a fűszerpaprika-feldolgozás még annyira szezonjellegű, hogy a munkásokat is csak néhány hétre szerződtetik.

Együttműködve új piacokért

A hat nap tapasztalatainak összegezését végző tanácskozáson csak ipari szakemberek vettek részt, de szót ejtettek a kereskedelmi kérdésekről is. A beszélgetés során aztán kiderült, hogy több országban, Svovjetunióban, Lengyelországban, Marokkóban együtt jelennek meg a magyar paprika a bolgárral. Elmondották a bolgárok, hogy termékeik elmaradnak a szegedi mögött, de nem is a szegediekkel akarnak ők versenyezni, ha-

nem például a spanyol termékekkel. Mind a magyar, mind a bolgár szakemberek együttes véleménye szerint: nem egymással kell konkurrálni a magyar és bolgár paprikának, hanem a spanyollal. Hangsúlyozták, hogyha a szocialista országok fűszerpaprikatermelő vállalatai összefognak, kölcsönösen hasznosítják a termelési és feldolgozási tapasztalatokat, eredményesen vehetik fel a versenyt a távoli országokban is a spanyol fűszerpaprikával.

Az együttműködés kialakítására jó keretet nyújt a KGST. Ezen belül nemcsak az ipari üzemek, hanem a külkereskedelmi vállalatok is összefognak, hogy újabb piacokat hódítsanak meg a szocialista országokban természetesen fűszerpaprikával.

N. P.

A gázvezeték építői között

Hosszan elnyúl a soruk az Üllésről Szegedre tartó gázvezeték lefektetésén dolgozó embereknek. Lehetnek vagy hatvanan. Hiába húzzák össze a vattakabátot magukon, — a szél már szinte a csontok velejében ropja táncát. Pedig különben nem volna hideg — csak a szél. Ők, akik az országot járva, az életük javát tölgték a tűző napsugarakat, zuhogó esőt, fehér pelyheket, vagy haragos villámokat szóró égbolt alatt — még ők is azt mondják, hogy „ez a szeles, ez a cudar idő ám! Még talán rosszabb, mint amikor már a foga fehérje villog a hidegnek, mert hogy akkor az ember arra készül föl.”

Fiala szakma az övök

— Csokoládét és kolbászt hoztál-e? — kérdezi a sok

cuppanós puzsi után apukájától Etelka. Apuka, Kovács Gyula pedig szinte sohasem felejtkezik meg a meglepetésszerű Keveset van a gyerekkel, igyekszik kedvére lenni.

— A fiam egyszer nem ismert meg. Igaz, akkor még egyéves volt — mondja Miklós Gyula. Kicsit elgondolkozik, a távolban látja a két gyereket — mert már két év van —, s hozzáteszi: — Most már nagy a fiú, hároméves lesz hamarosan. A lányka meg kilenc hónapos.

Egy éve dolgoznak együtt. A három Gyula — a Miklós, a Kovács, meg a Berdán —, velük van még Pintér János és Nagy Sándor. A gázvezeték csőhálózatának hegesztési varratát vizsgálják. Röntgenfelvételeket készítenek, melyekről megállapítják, hogy kifogástalanok-e a varratok. Felelősségteljes munka, becsület is kell hozzá.

— Nyáron igen szép az életünk! Olyan „ismerd meg hazádat” mozgalom, az, amit csinálunk. Egyszer itt, más-szor ott ütjük fel a sátrunkat.

Fiatallak szakma az övök. Képesítéssel nem dicsekedhetnek sokan az országban. Csak hát sokat vannak távol az otthontól, a családtól, gyerekektől. Pintér Jánosnak könnyű — ő még nőtlén fiatalcser. Úgy véli, még rá-ér. Nagy Sándor ma nincs velük. Odabent dolgozik a laboratóriumban.

Három éve együtt

Kicsit távolabb, leszakadva a röntgenezőktől dohognak a csövek összehegesztő, összehúzó csoport gépei. A gázvezeték meg a föld színén, de már messzire, a szem látóhatáráig kigyózik ezen a helyen.

A lánctalpas terepjáróktól felszaggatott sárkupacok a csizmászár fölébe is nyúlnának, ha az emberek nem igyekeznének óvatosan lépkedni, kikerülni azokat. Hegesztőpisztolyok fénye villog, hogy egygyéforrjon a csövezték. Megy a szakmunkás egy másik munkahelyre, lassan haladva előre, s a segédmunkás viszi mögötte az agyonégett, megfakult, sárral ékesített hatalmas ernyőt. Ez véd csupán minden természeti viszontagság ellen.

— A csoport többsége ott volt a Budapest—Szolnok, a Szálhalombatta—Szolnok, a Szolnok—Szoboszló gázvezeték lefektetésénél. A dunai városi földcsuszamláskor megrongálódott vezetékét is mi hoztuk rendbe — mondja

Bedó Lajos művezető. — Büszkén néz a dolgozó emberekre. — Velük — mondja. És már sorolja is a neveket: — A Cinkó Antallal, az Ambrus Istvánnal, a Kovács Józseffel, a Császár Lászlóval, a Szucsó Istvánnal, a Horváth Jánosnal, a Bíró Józseffel, a Kerekes Sándorral... — mondja, mondja tovább a sort.

Jó lenne a főtétel

— Miért nem Dorozsmára jött inkább este — mondta valaki érkezéskor. — Ott azután előjöttök volna a panaszok!

— Ott van a munkásszállás?

— Az. — S közben bökött egyet úgy a semmibe az új-jával az illető. — Az, munkásszállás.

Ezt az embert látom, eszembe ötlök minden mozdulata, amikor Ambrus Istvánnal, a szakszervezeti bizalmival beszélgetek. S közben örülök is kicsit. S no, lám! Ugye, előjötték így is a panaszok. Mert Ambrus István mindannyiuk nevében mondja:

— Nyolcan alszunk egy lakókocsi-ban, s nyolcunkra jut két bádoglávór. A FÜSZERT-nek van ott valami üzlete. Azt hiszem, már vagy három kérvényt megírtunk, hogy húsárut is tartsanak az üzletben. Semmi változás. Pedig szükségünk lenne rá, hiszen semmiféle üzemélelmézés nálunk nincs.

Csak úgy a tászkából ebédelnek. Egy kis hazait, meg kenyert. Nem szegényesen, de bizony elég rossz körülmények között.

Most már magasba emelve kalapját rájuk köszöntött a hideg. Egyre jobban esnek egy túl meleg étel. Szeged közelében tartózkodnak már vagy egy hónapja, s itt lesznek még a környéken, úgy januárig. Hát nem volna mód főtt ételt biztosítani számukra? Az lehetetlenség. Ha más-hogy nem, de egy tábori konyha felállításával is meg lehetne oldani a dolgot. S ezek az emberek nagyon megérdemelnék. S különben is nemcsak érdem dolga ez. A munka, amit végeznek, több megbecsülést érdemel.

Méry Éva

Közéletünk hírei

DOBI ISTVÁN ÜDVÖZLŐ TÁVIRATA URHO KEKKONENHEZ

Dobi István, az Elnöki Tanács elnöke táviratban köszöntötte Urho Kalevala

Kekkonent, a Finn Köztársaság elnökét, Finnország nemzeti ünnepe alkalmából.

AZ MSZMP KÖZPONTI BIZOTTSÁGÁNAK ÜDVÖZLETE AZ ÉSZAK-ÍRSZÁGI KOMMUNISTA PÁRT KONGRESSZUSÁHOZ

A Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága táviratban üdvözölte az Észak-Írországi Kommunista

Párt december 5—6-án üléséről tizenkettedik kongresszusát. (MTI)

Befejeződött a mezőgazdasági kutatók nemzetközi konferenciája

Szombaton Budapesten befejeződött a szocialista országok mező- és erdőgazdasági tudományos kutatómunk-

káját koordináló hatodik konferencia. A tanácskozáson az Albán Népköztársaság, a Bolgár Népköztársaság, a Csehszlovák Szocialista Köztársaság, a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság, a Lengyel Népköztársaság, a Magyar Népköztársaság, a Német Demokratikus Köztársaság, a Román Népköztársaság és a Szovjetunió küldöttsége, valamint a Vietnami Demokratikus Köztársaság megfigyelője vett részt.

A konferencia résztvevői megállapodtak a szocialista országok mező- és erdőgazdasági tudományos kutatómunkájára vonatkozó további együttműködés alapelveiben és jóváhagyták azoknak a témáknak a programját, amelyekben 1965—66-ban közös kutatásokat folytatnak.

Műszakiak javaslatai a népfőnt fórumán

A Hazafias Népfőnt Országos Tanácsánál összegezték a mozgalom mintegy ezer műszaki aktivistájával folytatott véleményesre tapasztalatait. A meggyekben megrendezett tanácskozáson, amelyeken elsősorban a népfőnt közsgpolitikai tevékenységének helyzetéről és feladatairól esett szó, számos általánosabb jellegű jó javaslat és megfigyelendő észrevétel hangzott el.

A tanácskozások résztvevői többek között felhívták a figyelmet arra, hogy körültekintően, ésszerűbben kell gazdálkodni a közsgfejlesztési alappal.

A véleményesre tapasztalatait széles körben felhasználják majd a népfőnt műszaki akcióbizottságainak munkájában. A tervek szerint a meggy után most a járáásokban is megalkották ezeket a testületeket. (MTI)

hezebben elvezethető munkákért több munkaegységért írják jóvá. E formát szinte kizárólag a legjobb tsz-ek alkalmazzák, ahol magas a munkaegység értéke, s ez önmagában is ösztönző és ahol igen fejlett a munkaszervezés. A szövetkezetek egy kisebb csoportjában munkaegységet és prémiumot alkalmaznak. Az elosztást általában munkaegység szerint végzik, ezenkívül a tagok a terven felüli termés meghatározott százalékát pénzben vagy természetben prémiumként megkapják. Ennek a módszernek hibája, hogy mind a tagságot, mind a vezetőket alacsony tervek készítésére ösztönzi, mivel annál magasabb az elérhető prémium. A szövetkezetek munkáegységet és százalékos művelést alkalmaz, amelynek lényege: az elvezett munkáért csökkentett munkáegység jóváírás és az elvezett prémium jár. Véleményünk szerint ez a rendszerben rendelt elosztási forma, s mindenhol sikerrel alkalmazható.

A termelőszövetkezetek egy nagyobb csoportjában az elosztás módja: munkaegység és százalékos művelés kombináció. Ezt főleg a szőlő és a kávé munkáegységet rendelkező tsz-ek alkalmazzák. Bizonyos munkáért munkaegységet írják

jóvá, a kapásokat harmadánál termelik, az egyéb növények termelésénél például mintegy a terven felüli termés meghatározott százalékát kapják a tagok. Ez a módszer okoz a legtöbb problémát, mert aránytalanságokat eredményez. Meg kell említeni még a pénzbeli munkadíjazást is, amit meggyekben 9 tsz alkalmaz. E forma alkalmazásának anyagi feltételei vannak, ugyanakkor itt is alkalmazni kell a jobb minőségű munkákra ösztönző formákat, mert csak így eredményes a pénzbeli munkadíjazás.

Az említettekben kívül a termelőszövetkezetek ágazatonként is alkalmaznak különböző ösztönző módszereket. A kalászos növények termelésénél, a kukoricánál, vagy az állattenyésztésben. A növénytermelés területén, palamennyi kávé kultúrájánál a munkaegység elosztás és az egész terméshől való részesedés az a módszer, ami véleményünk szerint a legeredményesebbnek bizonyult. A termelés véltető feltételeinek — műtrágya, öntözés, vetészet stb. — megfelelően úgy kell kialakítani a munkáegység mennyiségét és a természetbeni részesedést, hogy az segítsen elő a lehető legjobb termelési feltételek alkalmazását és ugyanakkor arányban álljon a munkáfordítással. Viszont a kalászosoknál a

terven felüli többletermésből való premizálás egyáltalán nem ösztönöz a termelés növelésére. De nem is ösztönözhet, hiszen az elvezett munkákhoz viszonyítva az eredmény távoli és nem is biztos. Másrészt az alacsony termésátlag tervezését helyezi előtérbe, mert így nagyobb prémium megszerzésére nyílik lehetőség. Itt a célpremiumnak van nagy jelentősége olyan munkáknál, amelyek határéideje döntő jelentőségű a termelés szempontjából: talajművelés területén, a vegyszeres gyomirtás, vagy a betakarítás időbeni elvégzése. A célpremium viszont nem haladhatja meg az alapjavadalom 3—5 százalékát.

A kukorica termelésénél legjobban bevált módszer a csökkentett munkaegység és az összermélésből való premizálás. Minden szövetkezetben alkalmazható és mind a közös, mind a tagok érdekeinek egyaránt megfelelő. A csak munkaegység szerinti, illetve a terven felüli termelés utáni premizálás már nem ösztönöz eléggé. Maga a részesmüvelés ösztönöz ugyan a többtermésre, de könnyen aránytalanságot okoz, az egyéni munkákra nincs elegendő munkaerő és akadályozza a génesítést. A vegyszeres gyomirtást növeli az élő munka fordítását, drágítja a termelést. Az állattenyésztésben al-

kalmazott munkadíjazási és jövedelemrészesedési módszereket oly irányban szükséges módosítani, hogy azok gazdaságos segítsékek elő a termelés mennyiségét és minőségét növelésére, ösztönözni hassanak az eredményesebb és okosabb takarmánygazdálkodásra. Tehát az állattenyésztésben azok a módszerek jők, amelyek a hozamok növelésére, az elhulás csökkentésére, a takarmány értékesítésére, a minőség fokozására ösztönöznek. A traktorok munkadíjazásánál már szükségeszerűen jelentkezik, hogy érdekeltté váljanak az üzemanyag megtakarításban és a gényjavítási költségek csökkentésében. A szövetkezők javadalmazását illetően pedig az a helyes, ha a vezetői évi prémiumát a közös munkában rendszeresen résztvevő termelőszövetkezői tagok évi prémiumához arányosan állapítják meg.

A JÖVEDELEMELŐSZTÁS

A munkadíjazás formájának megválasztása fontos kérdés, mivel ez a tagok anyagi érdekelttségének fokozása révén kihat a termelőszövetkezet egész gazdasági tevékenységére. Szeretné azonban sohasem szabad eltilozni és hatása csupán több, a gazdálkodást kedvezően befolyásoló tényezők együttes alkalmazásával érvényesül-

het. Az olyan tsz-ben, ahol rosszul szervezik a termelést, ahol alacsony a gazdálkodás színvonala, ahol nagy a pazarlás, ott önmagában a munkadíjazás formája és módja nem segít. Olyan jövedelemelosztási formát tehát, amelyet minden szövetkezetben egyaránt sikerrel lehetne alkalmazni és javasolni, a már fent említett okok miatt nem lehet, de nem is szabad. Szükséges azonban, hogy a termelőszövetkezetek bármilyen jövedelemelosztási, munkadíjazási formákat is alkalmazzanak, mindig vegyék figyelembe az alábbi legfontosabb követelményeket. Az elosztás formája és módja:

- tegye lehetővé a bővített újratermelés megvalósítását;
- olyan munkamérési módszereket alkalmazzon, amelyek lehetőleg pontosan abból tükrözi az elvezett munkát;
- az elosztás rendszere feltétlenül feleljen meg az elosztás szocialista elvénél, vagyis minél kevesebb munkát alapján részesedjék a jövedelemből;
- serkentse a tagokat a minél több és minél jobb minőségű munkára, ezáltal segítse elő a termés-

hozamok és állati termékek hozamának emelését, a termelési költségek csökkentését;

segítse elő a családtagok bevonását a közös munkába;

ne gátolja, hanem segítse elő a közös alapok erősítését és a gazdaság minden ágának gépesítését;

egyszerű legyen, hogy a tagok könnyen megértssék és kiszámíthatassák, megnyújt kereshetnek bizonyos munkáért;

segítse elő az elosztás és munkadíjazás területén a szocialista elemek állandó erősödését és a jelenleg még meglevő, de nem szocialista vonások fokozatos csökkentését, illetve megszűnését.

MINIFERKET tapasztalatókat a szövetkezeti gazdálkodás továbbfejlesztése érdekében szükséges figyelembe venni a jövő évi tervek készítése során. A munkadíjazási módszerek megválasztását azonban meg kell előznie, ami a közorülés hatáskörébe tartozik. Ehhez a munkához az illetékes párt- és állami szervek a termelőszövetkezeti vezetők részére adják meg a legmesszebbmenő segítséget.